

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE
Glasi Slovencev v Argentini

Leto LXXXII | 9. septembra 2023 - Buenos Aires, Argentina | Št. 15

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

MLADINSKI DAN V SAN MARTINU

V nedeljo, 27. avgusta, smo v Domu San Martin praznovali 55. Mladinski dan.

Dan smo začeli s sv mašo, katero je daroval prelat dr. Jure Rode. Med mašo smo se združili v razmišljanju in se zahvalili za teh 55 let delovanja. Srečanje je sledilo v Domu, kjer smo, po uvodnih besedah in pozdravu predsednika sanmartinske mladine, zapeli argentinsko in slovensko himno in dvignili zastavi. Spremljal nas je sončen, ampak mrzel dan zato se je kar prilegla topla kavica ali čaj katere smo postregli za zajtrk.

Čez dan sta potekla dva turnirja: v odbojki za dekleta in v nogometu za fante. V okviru odbojkarskega turnirja se je predstavilo šest ekip. V nogometu pa osem. Pokal v odbojki

je osvojila ekipa deklet iz Našega doma San Justo, v nogometu pa ekipa Slomškovega doma. Šport nas povezuje in združuje.

Opoldne smo posedli za mize obokusnem kosilu, katerega so pripravile naše mame in prijeto klepetali.

Proti večeru smo predstavili igro »Kdo je bil?«. Avtorja: Cecilija Jarc Oberžan in Niko Leber, prevod ga. Vera Podržaj in režija Tomi Kastelic. Predstava prikaže, kako morata dva detektiva rešiti izginitev dragocene ogrlice iz vratu milijonarke.

Nastopili so: Ana Boltežar, Ema Tašner, Niko Leber, Sofi Boltežar, Matu Leber, Valen Figueroa, Luci Vomberger in Fede Tašner.

Šepetalka: Nadja Petkovšek, Scena: Mati Filipič in pomočniki, Zvok: Mati Medvešček in Toni Podržaj, Luči: Fede Tašner, Multimedia: Mati Filipič, Oblikovanje slik: Leli Podržaj, Napovedovalec: Joško Filipič

Igralci so poželi bučen aplavz. Po razdelitvi pokalov in skupni pesmi smo zaključili dan.

Mladinski dan v San Martinu je bil poln praznovanja, kulture in športa, kar potrди našo tesno povezavo z skupnostjo.

Hvala vsem, ki ste nam pomagali pri pripravah in poteku našega Mladinskega dneva, da je vse tako lepo uspelo.

Niko Leber

MISIJON ELDORADO 2023

Zopet smo se odpravili na pot v Misiones, naše drugo leto misijona v Eldorado. V petek, 21. julija, smo se skupina mladih SDO - SFZ in pet Slovencev programa POTA Katoliške mladine navdušeno napotili iz Slomškovega doma do rdeče zemlje.

Po 15-urni vožnji smo v soboto končno prišli do km 11 v Eldorado, kjer smo doživel res tope sprejem. Razpakirali smo darove, ki smo jih peljali v Instituto San José, kjer delujejo sestre frančiškanke. One jih potem razdelijo med najbolj potrebne v župniji. Za malico so nas tudi lepo pogostile. Sestra Daniela pa nam je celo razkazala mesto.

V nedeljo smo imeli 'misa de envío' v župniji San Miguel (km 11 državne ceste 12). Maševal je padre Eduardo, spremljala pa nas je vsa skupnost! Po sv. maši smo se odpeljali do kilometra 18, kjer je potekal naš misijon. Sprejeli so nas zokusnim zajtrkom. Popoldan smo obiskali okolico in se pogovorili o programu naslednjega dne.

Od ponedeljka do petka so se vrstile naše dejavnosti s skupnostjo. Zjutraj smo obiskovali družine iz okolice. Z veseljem so nas sprejeli, da smo se pogovorili, jih spoznali in tudi skupaj delili trenutek molitve. Popoldneve smo pa preživljali v šoli San Miguel poleg kapele Ntra. Sra. del Rosario. Po starostnih skupinah smo pripravili kateheze za otroke. S petjem, igrami in kreativnostjo smo z mlajšimi obravnavali prijateljstvo in Jezusa kot našega najboljšega prijatelja, s starejšimi pa

smo odkrivali svoje talente, ter kakšen zaklad je za nas Jezus. Vsako srečanje smo zaključili z malico. V petek popoldne smo pa dejavnosti z otroki in malico imeli v predelu Buen Pastor (Barrio Unidad) v višini km 18.

V sklopu evharističnega leta, ki ga obhajajo v škofiji Iguazú, smo tudi mi naše dejavnosti osredotočili na Evharistijo. Kateheze z otroki smo usmerili k pripravi na mašo v petek zjutraj v šoli. Škof Nicolás Baisi je maševal poleg g. Tonija Burje in šolskega kaplana p. Cristiana. Vsak večer smo imeli v kapeli sv. mašo, h kateri so otroci z veseljem prihajali ter sodelovali z ministriranjem in petjem. V petek popoldne smo z otroki imeli češčenje Najsvetejšega. V četrtek zjutraj smo pa tudi spremljali 6. in 7. razred pri veroučnem srečanju, kjer so obravnavali evharistične čudeže. Poleg tega smo se pa tudi misijonarji sami po večerni molitvi radi zatekali k Najsvetejšemu, da smo se odpočili v Njem in se s pogledom Nanj pripravili na naslednji dan.

Naš stik s skupnostjo km 18 se je letos poglabil. S ponosom so z nami delili, kar se je od prejšnjega obiska izboljšalo, tudi zaradi pomoči, ki so jo prejeli z lanskim misijonom. Zelo velik blagoslov je bil, da je g. Toni spremljal našo skupino. Poleg vsakodnevnih sv. maš in češčenj, je zjutraj tudi obiskoval bolnike in ostarele ter jim delil zakrament sv. maziljenja in obhajilo. Kljub pomanjkanju, so ljudje zelo bogati v radodarnosti in hvaležnosti, kar je velik zgled za nas.

Sobota je bila malo drugačna. Z otroki smo popoldne na šolskem dvorišču praznovali dan prijateljev in se zelo lepo imeli. Zaključno mašo smo imeli v kapeli in se zahvalili vsem članom te skupnosti, ki so nas tako prisrčno sprejeli in z nami delili ta prekrasen teden.

V nedeljo zjutraj smo se odpravili v svetišče Marije del Yguazú, zavetnice škofije. V mirnem okolju, sredi misijonske džungle, smo imeli našo zadnjo mašo v kapeli škofijskega

semenišča in se Mariji zahvalili za varstvo na tem misijonu. Zvečer smo pa posedli pod zvezdami, med drevesi, kjer je Marijin kip ter peli in molili. Res blagoslovljen zaključek tedna!

Ker smo bili v tako lepem okolju, smo tudi izkoristili za sprehode. Marlene, voditeljica šole San Miguel, nas je med tednom povabila na ogled Salto Küppers v Eldorado in obrežja reke Paraná, ki je začetek mesta. V ponedeljek zjutraj smo pa obiskali slapove Cataratas del Iguazú. Krasen sončni dan nam je Bog podaril, da smo zaključili naše potovanje! Popoldan smo se nekateri vrnili v Buenos Aires, drugi pa ostali še nekaj dni v Misionesu.

Zelo smo hvaležni Bogu ter naši Materi Mariji za to enkratno doživetje. Bog nas je na različne načine poklical, da bi prispevali k letošnjemu misijonu v Eldorado. Vsak prispevek, pa naj bo še tako majhen, je omogočil, da smo skupaj gradili Božje kraljestvo na zemlji. Od materialne in denarne pomoči, pa do organiziranja dejavnosti in predvsem molitve. Misijonarji smo bili vsi, vsak na svoj način. Ekipa, ki je preživela teden v Eldorado je na prvo roko izkusila blagoslov božjega delovanja. Želimo pa hvaležnost te drage skupnosti deliti z vsemi, ki ste sprejeli božje vabilo in bili orodje Ljubezni. Bog naj vam stotero povrne! Še naprej molimo za sadove tega misijona in za vso skupnost v Eldorado, da bo Bog za njihju poskrbel in se zopet videli naslednje leto!

Misijonska Skupina

ZABAVA V NAŠEM DOMU SAN JUSTO

V petek, 18. avgusta, so nas obiskali v Našem domu prijatelji iz Mendoze, otroški pevski zbor Škrjančki.

Skupino sestavlja 20 bratrancev, ki prepevajo pod vodstvom svoje babice ge. Angelce Šmon.

Škrjančki so začeli prepevati leta 2017. Ga Angelca Šmon je vedno rada prepevala slovenske pesmi. Učila je v slovenski šoli mnoga leta in, ko se je upokojila ji je prišla misel, da bi naprej prepevala, a sedaj s svojimi vnuki in tako je nastal otroški zbor.

Obiskala nas je tudi skupina Los Tilos, zapeli so nam argentinske folklorne pesmi. Med predstavo so povabili navzoče, da so se jim pridružili in skupaj zapeli.

V lepem in veselem vzdušju smo prisluhnili čudovitemu koncertu!

V ponedeljek, 20. avgusta, smo uživali gledališko predstavo *Idealni soprog*. To je bila igra v štirih dejanjih, ki jo je spisal Oscar Wilde in se je prvič odigrala 3. januarja 1895 v Angliji. V slovenščino jo je prevedel Oton Župančič.

Na odru Frida Beznika je 12 igralcev zabavno odigralo komedijo. Predstavo je režila ga. Maruša Zorc.

Zaključili smo večer z okusno večerjo.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam skočili na pomoč: Skupina Luč in Zvok, Toni Oblak, Martin Godec, Lučka Oblak in Leila Erjavec.

Sonja Miklic

MENDOŠKI NAGELJNI NA OBISKU V ROSARIU

Folklorna skupina Mendoški Nageljni pod vodstvom Mirian Šenk in Saida Hamdama je nastala leta 2019 s pobudo za negovanje značilnega slovenskega plesa med najmlajšimi v našem domu.

Skupina je nedavno prejela povabilo za udeležbo na praznovanju 93. obletnice ustanovitve Slovenskega društva Triglav v Rosario, zato smo spakirali kovčke in se 27. julija odpravili tja.

Izlet je bil poln lepih doživetij. Ogledali smo si mesto Rosario in obiskali nov akvarij ob

reki Paraná, da bi spoznali avtohtone vrste v regiji. Nato smo obiskali stolnico Nuestra Señora del Rosario in spoznali zgodovino tega čudovitega templja. Končno smo vstopili do spomenika argentinski zastavi in z vrha na razgledni točki opazovali mesto.

V soboto, 29. julija, po izletu, smo se usmerili v dom Triglav in imeli kratko vajo. Potem sta voditelja Leandro Barba Palacios in María Belén Rodríguez iz folklorne skupine »Veseli Slovenski Duh« za nas pripravila kratek plesni seminar. Namen tega je bil, da otroci in mladi iz folklorne skupine Mendoški Nageljni poznajo nove plesne iz drugih pokrajin Slovenije. Predstavili so nam »cvrča« in plesne mežiške doline na Koroškem. S srečanje je bilo zanimivo in predvsem strokovno. Skupina je bila zelo hvaležna in vesela poučevanja novega plesa. Zaključili smo to čudovito srečanje s skupno večerjo, smehom in veseljem. Zelo smo hvaležni skupini Veseli Slovenski Duh za prijaznost in ljubeznivost med poučevanju.

V nedeljo, 30. julija, je prišel pričakovani dan za našo folklorno skupino. Minilo je

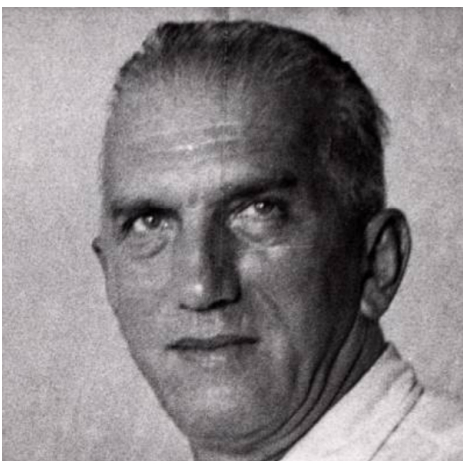
veliko mesecev vaj in truda, da smo prvič predstavili naše plesne izven Mendoze in imeli smo to čast v Rosario. Dejanje je začelo s gorenjskimi plesi. Najprej je skupina otrok predstavila ples »po nevesto« in mladi so zaplesali »Potepuška polka« in »Na Golici«, oba plesa ob glasbi ansambla bratov Nemanič, katerim smo zelo hvaležni, da so nas spremljali. Potem sta obe skupini nadaljevali s štajerskim plesom. Za konec nismo hoteli pozabiti na našo drago deželo in zato je mladina zaključila nastop z argentinskim plesom »Pericón«.

Ta potovanje je res bilo neverjetno in nepozabno. Zahvaljujemo se iz srca Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu za to prilžnost, slovenskem domu Triglav in folklorni skupini Veseli Slovenski Duh za vabilo; tudi družinam, ki nas iskreno spremljajo od prvega dne in seveda posebna in priskrčna hvala otrokom in mladim, ki vsako leto odločijo biti del naše folklorne skupine.

Mirian Šenk

OkrOgle OBLETNICE | Arh. Viktor Sulčič (1895-1973)

Pred petdesetimi leti, 9. septembra 1973, je v Buenos Airesu umrl slovenski arhitekt Viktor Sulčič, ki je poznan predvsem kot avtor slovitega stadiona kluba Boca Juniors (La Bombonera) in poslopja Mercado de Abasto na Plaza Once v Buenos Airesu. Bil je tudi slikar, pesnik in pisatelj, ponosni Slovenec in dejaven v slovenski skupnosti v Argentini.

Viktor Sulčič se je rodil 2. avgusta 1895 v Križu pri Trstu. Starša sta kmalu umrla, zato ga je vzgajala teta. Leta 1914 je v Trstu zaključil obrtno šolo in še isto leto bil vpoklican v vojsko. Po končani vojni se je vpisal na Akademijo umetnosti v Firencah, v Boloniji pa je dokončal študije za arhitekta. Leta 1924 se je – kot toliko drugih Slovencev, ki so bežali pred fašizmom – preselil v Argentino, kjer je ustvaril mnogo pomembnih del, ki so mu dala lepo mesto v argentinskem stavbarstvu.

Takoj po prihodu v Argentino se je zaposlil kot risar pri projektivnem podjetju. Leta 1925 je dobil drugo nagrado za načrt mestne hiše v mestu Bragado, naslednje leto pa – skupno z drugim arhitektom – prvo nagrado za projekt matične palače Državne hipotekarne banke v Buenos Airesu. Kot arhitekt je bil priznana osebnost v argentinskih krogih in o njegovih delih so pisale tudi strokovne revije. V zadnjih letih, ko je stopil v pokoj, se je posvetil bolj umetnosti – slikarstvu in pisateljstvu.

Arhitekt Sulčič je bil zaveden Slovenec. Vedno se je zanimal za kulturno življenje Slovencev v Argentini. Mnogim novonaseljencem je pomagal v težavah ter bil podpornik kulturnega dela slovenske skupnosti.

Viktor Sulčič je umrl 9. septembra 1973, pokopan je v jugoslovanski grobnici na pokopališču Chacarita v Buenos Airesu, ki jo je sam pomagal ustvariti in graditi.

• Arhitekt

Poleg že omenjenih nagrad je arhitekt Sulčič ustvaril mnogo poznanih stavb:

- Mercado de Abasto proveedor na Plaza Once v Buenos Airesu, ki velja za prvo veliko javno zgradbo v vidnem betonu v celotni Južni Ameriki. Grajena je bila z najbolj moderno tehniko ter bila prva javna stavba v mestu, ki je imela neposredno povezavo s podzemno železnico in vlakom.

- Stadion športnega kluba Boca Juniors v Buenos Airesu (La Bombonera), ki je predstavil velik izziv zaradi pomanjkanja prostora. Z uporabo železobetona je arhitekt Sulčič s kolegom Delpinijem ustvaril enega najbolj strmih stadionov na svetu, ki je še danes ikona.

- Cerkev Srca Jezusovega v San Justu, predmestju Buenos Airesa ter razni paviljoni Zavetišča za ostarele ob njej (Hospital Italiano).

- Vhod v pokopališče v Lujánu, mestu kjer je največja božja pot v Argentini.

Zgradil je tudi več oddelkov znane Italijanske bolnice v Buenos Airesu, knjižnico Florentino Ameghino v Lujánu, Mercado Velez Sarsfield v Buenos Airesu ter nešteto stanovanjskih hiš, blokov ter objektov za notranjo opremo stanovanj.

• Pesnik in pisatelj

Leta 1965 je izdal zbirko pesmi »Luces y sombras« v kasteljanščini, katero je sam arhitektsko opremil. Zbirki je dodal tudi tri pesmi v slovenščini. V njih se spominja svojega rojstnega kraja in Krasa.

Tudi zbirka proze v kasteljanščini (La Olla) je nastala iz domačih in izseljenjskih motivov. Leta 1970 je objavil knjigo El sabio que murió sentado (Modrijan, ki je umrl sede), o Slovincu Ivanu Benigarju, ki je delal in raziskoval med indijanci na jugu Argentine.

• Slikar

Sulčič je rad barval na akvarel in je bil impresionist. Svoje slike je razstavljal že od leta 1954. Zadnja njegova razstava je bila leta 1968 v prostorih mestne občine Buenos Aires (Consejo deliberante de Buenos Aires).

• Zaveden Slovenec

Čprav arh. Sulčič ni nikdar obiskoval slovenskih šol, le italijanske, je ostal vse življenje zaveden Slovenec, velik ljubitelj slovenske knjige in slovenske umetnosti sploh. V poročilu o njegovi smrti je Tine Debeljak napisal: »Arh. Sulčič je bil velik Slovenec in Jugoslovan, ki se tega ni nikjer sramoval izpovedati. Svoji knjigi La Olla je dodal na platnicah svojo kratko biografijo, kjer je pribil takoj v začetku „de nacionalidad eslovena“. Vedno se je živo zanimal za kulturno življenje Slovencev ter je bil pred drugo svetovno vojno v veliko oporo tako poslaniku dr. Izidorju Cankarju kakor msgr. Hladniku pri njunem delu za slovensko imigracijo. Msgr. Hladniku je ob smrti v imenu staronaseljencev govoril lop spominski govor. Med vojno je bil tajnik Jugoslovanskega odbora v Argentini ter je razvijal živahno delavnost za osvoboditev Jugoslavije v smislu jugoslovanske vlade v exilu ter je dobil celo osebno priznanje takratnega predsednika vlade gral. Simovica. Hranil je arhiv o tem delovanju med vojno ter ga je odstopil v obdelavo dr. Baragi, ki je o tem delu poročal pri Slovenski kulturni akciji.

tevev Jugoslavije v smislu jugoslovanske vlade v exilu ter je dobil celo osebno priznanje takratnega predsednika vlade gral. Simovica. Hranil je arhiv o tem delovanju med vojno ter ga je odstopil v obdelavo dr. Baragi, ki je o tem delu poročal pri Slovenski kulturni akciji.

Arh. Sulčič je bil velik Slovenec in Jugoslovan, ki se tega ni nikjer sramoval izpovedati. Svoji knjigi La Olla je dodal na platnicah svojo kratko biografijo, kjer je pribil takoj v začetku „de nacionalidad eslovena“.

Predavanja se je še sam — čprav že bolan — udeležil ter je živahno posegel v debato in pojasnjevanje tedanjih razmer. Do novonaseljencev je bil prijateljski, mnogim je pomagal v težavah, posredoval, kjer je mogel, ter bil navdušen nad njihovim kulturnim delom, katerega je kot naročnik listov, revij in knjig zavestno podpiral. Ti bodo pogrešali njegove posredovalne naklonjenosti. S Sulčičem je umrl največji slovenski kulturni delavec predvojne slovenske imigracije v Argentini«

Pripravil: Jože Jan

Viri: Svobodna Slovenija, Wikipedia, Domovina.je, Outsider, Slovenska biografija, Zgodovina na dlani

PREJELI SMO V OBJAVO: OB KAJUHOVEM LETU

Karel Destovnik Kajuh & Sveto Marolt Špik, HIMNA, PESEM 14. DIVIZIJE

Franc Križnar
univ. mag. in
dipl. muzikolog

Poskus zgodovinske rekonstrukcije nastanka, prve izvedbe in dve različici besedila, poezije – Kajuhovem letu (2023) na Slovenskem

Povzetek

V vrsti podobnih pesmi, himen iz časa NOB na Slovenskem (1941-45) ima **Himna, Pesem XIV. divizije** prav posebno zgodbo in zgodovinski pedigre. Nastala je na sloviti poti XIV. (1943-1944) divizije na pohodu na Štajersko. V času od pozne jeseni in zgodnje zime pa vse do skoraj konca te zime (feb. 1944) je namreč nastala v okviru njihove Kulturniške skupine. Glavna (avtorska) kreatorja sta bila pesnik Karel Destovnik Kajuh (1922-1944) in skladatelj Svetozar Marolt Špik (1919-1944) ob sodelovanju nekaterih drugih, zlasti še članov že omenjene skupine. V začetku dec. 1943 je najprej nastala (1.) verzija pesmi, poezije, libreta za omenjeno pesem in bila nemalo za tem tudi prvič izvedena z moškim zborom (in harmoniko). Po nenadni smrti komandanta te divizije Mirka Bračiča pa je nastala še njena druga verzija, ki je vključila še »duh Bračiča.« Ta izvedba, spet z moškim zborom in orglami pa je bila kar na cerkvenem koru v Suhorju 31. dec. 1943 in kot taka živi še danes. Ker je njen poetični del v 1. kitici (3.vr.) ves čas 14-zložna kitična vrstica, le-ta ni terjal nobene topogledne spremembe ali variacije v melodiji, napetu. Kot taka se še vedno izvaja dandanes; tako v izvorniku (za moški zbor a cappella ali/in s spremljavo) ter različne priredbe. Nekatere zgodovinske podatke smo prevzeli iz romaniziranih del, ki so po 1945 nastali v pomanjkanju izvornega arhivskega gradiva.

Uvod

Navkljub dovolj raziskani zgodovini NOB na Slovenskem (1941-1945) in posebnim pogledom ali že kar antološkim pregledom na umetnosti, ostaja torzo Kajuhove in Maroltove himnične epopeje *Himna/Pesem XIV. divizije*, nedokazan in neraziskan. Prav zato smo se v tem »dokazovanju« naslonili na vse možne indice, ki bi na tak ali drugačen način pokazali na njen začetek – stvaritvi pesnika Karla Destovnika Kajuha in skladatelja Svetozarja Marolta Špika ter njunih sodelavcev in nadaljevalcev; prav do dandanašnjih dni, ko so »... duhovi Tomšiča, Šerčerja in Bračiča ...« še vedno živi in prisotni; četudi je od nastanka (te) pesmi minilo že več kot 80 let. Še več: vse do tistega trenutka beležimo na to besedilo in tematiko številne nove, zlasti še novodobne pesmi, celo zabavno glasbo, šansone, rock, mešano glasbo partizanski rock idr. Kaj vse se je razvilo iz te Kajuhove - Maroltove partizanske epopeje, je pokazala med-

Sveto Marolt Špik (1919-1944).

tem že minula 100-letnica Kajuhovega rojstva, nam pokaže prav omenjeni primer. Naj tale *Himna/Pesem XIV. divizije* izzveni le kot eden od mnogih tovrstnih primerov ohranjanja nesnovne duhovne kulturne dediščine slovenskega naroda, ki se je v primeru vpogleda v podobno zapuščino preostalih južnoslovanskih narodov, evropske pojavnosti in svetovnega fenomena, razvila v edinstveni pojav. Če pa temu dodamo kot opozorilo še vse mogoče in nemogoče pojave uporniške glasbe v dandanašnjih osvobodilnih gibanjih v številnih evropskih (Rusija in Ukrajina) in neevropskih deželah Afrike, Južne in Severne Amerike (Kuba), Azije (Vietnam, Indonezija, Kitajska, Jemen) in še kje, zagotovo nismo sklenili omenjenega kroga.

Od prve do druge verzije besedila, glasbe in od prve do druge (prve) izvedbe

Ker so izgubljeni bistveni in temeljni podatki o nastanku in prvi izvedbi *Himne, Pesmi XIV. divizije*, ene od najbolj znamenitih literarno glasbenih epopej slovenske glasbe med (2. svetovno) vojno, NOB na Slovenskem (1941-1945), smo si za rekonstrukcijo nastanka (dveh) verzij (Kajuhovega) besedila, pesmi in samo ene in iste melodije (S. Marolta) izbrali tudi določeno (sekundarno) literarno in glasbeno pripoved o le-tem. Morda zveni tole bolj kot domneva, ker pa skoraj eni in isti podatki sovpadajo z eno in isto »resnico«, si jih vsaj za začetek lahko priključimo v spomin; in to kronološko, kakor so pač že nastajali, kakor so se pojavljali v preostalem slovenskem pisanju in izdajanju tovrstne problematike, tematike.

»[...] Med mitingi v prvem tednu decembra (1943) je Kajuhova skupina snovala še nekaj posebnega. Treba je reči zakaj 'skupina', čeprav sta bila nosilca tega podviga Špik in Kajuh, so vsaj z majhnimi deleži sodelovali menda prav vsi člani kulturniške družine. Skupaj so sestavili znamenito pesem ali, kot so jo pogosto imenovali, himno 14. divizije. Načrt se je že dlje časa porajal, dokončno pa ga je bilo mogoče izvesti, ko je Sveto Marolt iztaknil v neki osvobojeni vasi pri Sodražici pravi pravcati klavir. Tako je lahko po vseh pravih zapisal note skladbe, ki mu je že nekaj časa zvenela v ušesih. Njene drobce je že večkrat poprej zamrmral ali zažvižgal tovarišem, ti pa so motiv nekako ocenjevali iz svojih 'kompozicijskih' predstav. Podobno je bilo z besedilom. Koval ga je Kajuh, razne variacije pa so predlagali tudi drugi. Kot rečeno, nekega popoldneva se je Špik izgubil, a se kar kmalu vrnil z izdelanim notnim zapisom, pod katerega prvim delom so bili zapisane verzije:

Zaplovi pesem borb in zmage preko gmajn, gora,

zaplovi pesem divizije štirinajste v svet!
Ponesi duh junakov Šerčerja in Tomšiča
po vsej slovenski zemlji in prekali z njim srca!

Ta osnovni del pesmi, zložen v molu, je s pojmi štirinajsta divizija, Šerčer in Tomšič poudarjal bistvene simbole slavljenе enote. Napisan pa je bil, kakor se običajno grajeni pesmi spodobi, tudi še udarni refren:

V borbo, Štirinajsta, v juriš!
Naj se razlega prek sveta!
Dvignimo puške in s pestjo junaško
Vsi za komandantom v boj, naprej!

Ko je Špik zapel svoje note, je bilo čutiti, da bo refren, skomponiran v duru in tako, da je tvoril s prvim delom imeniten kontrast, šel hitreje v uho kakor temeljni stavki. Da bi si zapomnil prvi del, se je bilo treba bolj potruditi. A že čez nekaj ur so kulturniki pod Špikovo zborovodsko veščino znali pesem v celoti. V nekaj dneh se je himna razširila po vseh bataljonih in brigadah 14. divizije, pozneje pa so jo začeli peti tudi po drugih enotah. Zaradi spevnosti in motivične živahnosti se je uvrstila med bisere partizanske pesmarice. Naučil se je je domala sleherni borec. Ni mogoče opisati, s kolikšnim ponosom so

po četah peli tudi drugo kitico, ki je 14. diviziji odmerjala častno mesto v partizanski vojski:

Ko domovina vstane iz trpljenja in gorja,
Takrat bo Štirinajsta zmagovito stopala.
Takrat med prvimi bo stala v vrsti divizij,
ki so borile se za boljše in srečnejše dni!
V borbo, Štirinajsta ...

Pri priči, še v Sodražici, ko so se kolone urejale za pohod proti Kočevju, so šli kulturniki pet' to pesem komandantu Bračiču in drugim članom štaba. Zapeli so jo dobro, ubrano in udarno. Poveljnik ni mogel prikriti veselja. Navdušen je bil kot vsi drugi. Zavedal se je, da se bo njegova enota s takšno pesmijo postavila v kulturnem tekmovanju med slovenskimi divizijami. Špik in Kajuh nista pozabila povedati, da so za nastanek pesmi zaslužni vsak na svoj način prav vsi člani skupine.

Bračič je dejal:

'tudi himna je potrebna. Lepa je in še bolj bo povezovala brigade v udarno skupnost divizije.'

Res je bilo tako. Borci so jo peli in žvižgali na marših, ob tabornih ognjih, na shodih; včasih jo je bilo slišati celo med bojem. **Krstno izvedbo je doživela dan po nastanku. Kulturniki so prišli z njo med ljudi na mitingu v Sodražici.**¹

Ena od hipotez za tole (prvo) izvedbo in te (prve) verzije pesmi bi bila lahko na mitingu, 5. dec. 1943 v Sodražici² sli njeni neposredni bližini, pri Svetem Gregorju (pri Sodražici)³. To je hkrati tudi v skladu z itinerarijem pohoda 14. divizije, še predno je krenila na svoj znameniti pohod na Štajersko.⁴

Naslednje dni se je oglašala v Ribnici, Dolenji vasi, Rakitnici, Klinji vasi na Mali gori, v Šalki vasi ...

Po teh krajih je nastopala kulturniška skupina v času, ko je 14. divizija izvedla ofenzivo proti Kočevju [...].⁵

»[...] Opolnoči 9. decembra sta Tomšičeva in Šerčerjeva brigada napadli sovražne postojanke in trčili na srdit odpor. ... Dne 11. decembra se je pretolkla čez most v mesto /Kočevje/ tudi Loška brigada in prodrla neposredno do gradu z druge strani.

Toda v teh odločilnih trenutkih, ko je že kazalo, da sovražniku pohajajo moči, je prizadel 14. divizijo nepričakovano hud udarec: padel je njen komandant Mirko Bračič [...].⁶

»[...] Kulturniška skupina se je pri priči lotila besedila *Pesmi Štirinajste divizije*, da bi vanjo prišlo tudi Bračičevo ime. Padlo je več predlogov, kako to storiti. Naposled, ko je Špik poskrbel, da se je sprememba v besedilu ritmično ujela z glasbo, se je tretji stih po novem glasil:

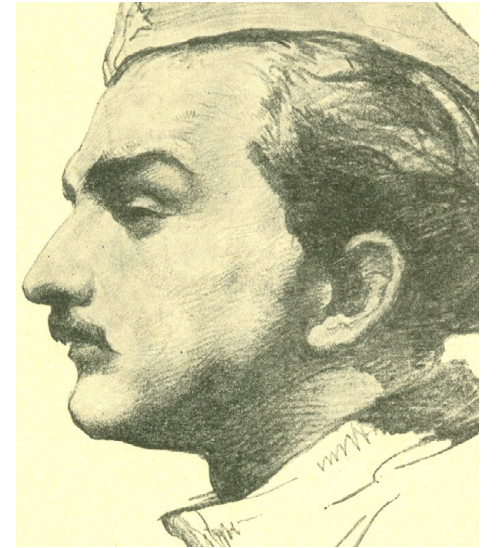
Ponesi Šerčerja, duh Tomšiča in Bračiča
po vsej slovenski zemlji ...

Ponaradela dvodelna pesem Štirinajste divizije bi morala dobiti še nekaj kitic. Kajuh je snoval dodatna besedila, ker je čutil, da bi bilo mogoče s pomočjo te melodične in kompozicijsko dovršene skladbe še marsikaj izpovedati. Žal pesnik ni utegnil izpolniti načrta – prehitela ga je smrt.

S to himno je štiriindvajsetletni partizanski skladatelj Svetozar Marolt-Špik postavil svoji diviziji spomenik, o katerem bi Horac dejal, da je 'trajnejši od bronu.' A ne le svoji diviziji: spomenik je postavil vsemu slovenskemu partizanstvu – doslej najprodnarnejšemu izrazu veličine slovenskega naroda. Hkrati je s to pesmijo, katere melodija se trdovratno upira času, zapustil spomin na svoj glasbeni talent [...].⁷

»[...] Obstaja še en zanimiv (zgodovinsko romaneskni) zapis o njenem nastanku:

»[...] Komandantovega ukaza, ki mu je sam sicer rekel želja, namreč, da zloži **divizijsko himno** ... naj najprej Špik (= Svetozar Marolt Špik) sestavi melodijo... Špik je kmalu pričel požvižgavati prve melodije, toda brez klavirja ni šlo. ... Špikove nedokončane melodije so bile le premalo ... Potem je Špik v neki vasi le

K. D. Kajuh (1922-1944);
Božidar Jakac, risba s kreda; 1944).

staknil klavir in po dveh dneh je veselo sporočil, da je **melodija gotova**. Karli (= Kajuh) sicer izkušen s pisanjem pesmi na melodijo ni imel, toda imel je dober posluš in končno je bilo v njegovi beležnici čisto spodobno besedilo. Ne umetniška pesem, kot jo je bil vajen pisati, temveč **zanosna, bodrilna himna**, ki se jo bodo partizani z lahkoto naučili in jih bo spremljala do konca vojne in še po njej, v svobodi. Dobili so se v prostorni kmečki sobi, tokrat si je **harmoniko prilastil Špik**.

Karli je pel besedilo, drugi pa so pritegnili. Ne enkrat, tokrat so ponavljali. Niso vse besede stale, tako da bi bili zadovoljni, zato so jih premetavali, jemali stran, dodajali nove in na koncu so si ob Karlju tudi drugi lahko lastili vsaj delček besedila. Zadovoljni so bili, končno jim je le uspelo. Nastali sta dve kitici in refren, Karli pa je obljubil, da ob priliki doda še dve kitici. Komandant Bračič si je vzel čas in jih pozorno poslušal. Čeprav je bil predvsem vojak in se na umetnost ni kaj prida spoznal, je himno navdušeno sprejel.

Kajuhovci so imeli prav, besedilo je bilo enostavno, **melodija spevna in zanosna** in v nekaj dneh so borci v enotah že **požvižgavali refren** V borbo, Štirinajsta, juriš! Naj se razlega prek sveta! Dvignimo puške in naprej junaško, vsi za komandantom v boj. Naprej! ... Toda takrat komandanta iz njihove himne ni bilo več, le nekaj dni po njenem nastanku je med poveljevanjem v napadu na bližnje mesto padel. Člani njegove kulturniške skupine so se mu oddolžili tako, da so del besedila spremenili in njegovo ime za vedno zapisali v **pesmi Štirinajste divizije**.... Ob polnoči so se, tako kot ob božiču, zbrali v cerkvi, ki je bila nabito polna. Na klopeh so sedeli domačini, partizani so zasedli sleherni prost kotiček hladnega prostora, kulturniško skupino je Karli nekako zrinil na kor, čeprav pri maši niso sodelovali. **Na orgle je igral Špik**, mašo pa je vodil njihov Jože (Lampret, partizanski duhovnik, op. FK!). ... Jože je zaključil mašo in se namenil od oltarja, ljudje so se začeli pogledovati, da se dvignejo, ko so se **orgle spet oglasile**. Špiku ni dalo miru, **po tihi cerkvi so se oglasili močni zvoki njegove himne Štirinajste divizije**. Harmonika nikoli ni mogla pričarati vse veličine te pesmi. Kulturniki so se spogledali med sabo in prvi je odprl usta Krn. Potem so peli vsi in z njimi ostali, prav vsi so zapeli, v cerkvi je veličastno donela pesem in tresle so se šipe [...].⁸

To bi se res lahko zgodilo zdaj že z drugo hipotezo na mitingu (in se zaključilo v ž. c. sv. Jožefa) v Suhorju⁹ na Silvestrovo (31. dec. 1943) kot nova in zadnja verzija (popravljenega besedila) *Pesmi 14. divizije*.¹⁰ Kmalu potem, takoj na začetku januarja (1944) pa je 14. divizija odšla na svoj znameniti zgodovinski pohod na Štajersko; skupaj seveda z vso osmerico članov prav tako znamenite Kajuhove kulturniške skupine.

- Nadaljuje na stran 4

Karel Destovnik Kajuh & Sveto Marolt Špik, HIMNA, PESEM 14. DIVIZIJE

- Iz stran 3

»Pesnik in skladatelj sta zložila to pesem in jo širila kot enoglasje s podporo harmonik (-e). Štiriglasni stavek je priredil Radovan Gobec. Objavljena je bila pod naslovom 'Zaplovi pesem borb in zmage' v priredbi za bas solo in moški zbor v pesmarici 'Partizanska pesem,' GŠ NOV in POS, 1945, str. 46. Ker sta oba avtorja¹¹ padla, ni zanesljivih podatkov o nastanku pesmi. Obstaja domneva, da je nastala novembra 1943. Pričujoča objava se opira na zbirko 'Zborovske pesmi,' PK 1970 z refrenom v priredbi Radovana Gobca. – H.«¹²

V besedilu, Kajuhovi poeziji za Pesem XIV. divizije v verziji še za časa življenja (narodnega heroja Mirka Bračiča¹³ v 3. vr. (1. kitice):

v dokončni in popravljeni finale iste vrstice:¹⁴
 »... Ponesi duh junakov Šerčerja in Tomšiča«

Naslovnica knjige, Križnarjeve izvirne znanstvene monografije (Velenje-Maribor, 2021).

V obeh primerih gre za 14-zložno kitično vrstico, stopico.¹⁵ To pomeni, da naknadnega posega skladatelja (S. Marolta) in prirejevalcev za različne in druge zasedbe, to ni bilo potrebno. Dokazi za to obstajajo, brez števila skladb, vse od osnovne (avtorjeve) pa do dandanašnjih dni, ko se omenjeni in aktualni repertoar *Himne XIV. divizije* še vedno pojavlja. Kajuhova (zadnja) popravljena verzija besedila, teksta, ki je upoštevala aktualnost dogodka (smrt komandanta M. Bračiča) pa tako velja še dandanes; največ novih priredb in obdelav, obravnav istega besedila z novimi melodijami, napevi je nastalo prav v zadnjem letu (2022), ko smo obhajali 100-letnico Kajuhovega rojstva.¹⁶ Omenjeno tezo potrjuje tako Maroltov-Špikov kompozicijski prvenec in različne priredbe *Himne, Pesmi XIV. divizije*; od prvih, še v šapirografu razmnoženih not za zasebno *moškega zbora* (a cappella), za enako zasedbo in z basovskim solom, prek enake pesmi, naslovljene s prvim verzom *Zaplovi pesem borb in zmage*, podobna ji je tudi Gobčeva priredba *Pesmi XIV. divizije*.¹⁷ Za mešani zbor (a cappella) je *Pesem XIV. divizije* priredil R. Gobec.¹⁸ Za mešani zbor (a cappella) pa je *Pesem XIV. divizije/Zaplovi pesem borb in zmage* harmoniziral Jože Leskovar.¹⁹ Za množični (enoglasni) zbor obstaja še en (Marolt-Špikov) natis *Pesmi XIV. divizije*.²⁰ za harmoniko solo (ali/ in harmonikarski orkester) pa sta jo priredili Meta Borštinar in Eva Istenič.²¹

1. Poudaril F. Križnar
2. Sodražica je mesto v južni Sloveniji. Danes je sedež Občine Sodražica in del tradici-

onalne regije Dolenjske (v: Wikipedija).

3. Vas v hribovju severno od Sodražice v južni Sloveniji. Pripada Občini Ribnica. Območje je del tradicionalne regije Dolenjske (v: Wikipedija).

Kržišnik Z., *Patrulja* (1984): *Patrulja zvestobe*. Kulturniška skupina 14. divizije, str. 78.

4. Po «Brinini (t. j. slovenska plesna umešnica Marta Paulin Schmidt, Brina, 1911-2002) beležnici,« ki jo v orig. hrani Knjižnica Velenje, str. 19.

5. Kržišnik Z., prav tam, str. 77-78.

6. Prav tam, str. 79.

Mirko Bračič je padel, umrl 13. 12. (1943).

7. Prav tam, str. 80.

8. Franc Križnar (2021): *Kajuh v glasbi. Velenje in Maribor*: Knjižnica Velenje in Litera, str. 158-159.

9. Naselje v občini Metlika na območju Belokranjske v jugovzhodni Sloveniji. Območje je del tradicionalne regije Dolenjske (v: Wikipedija).

10. Po «Brinini beležnici,« prav tam.

11. Karel Destovnik Kajuh in Sveto Marolt Špik.

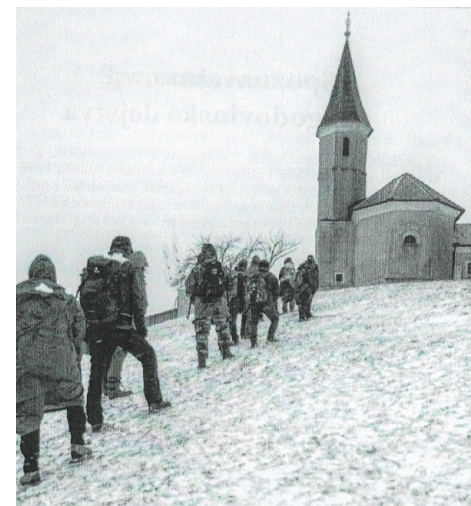
12. - (/dr./ Radoslav Hrovatin. V: *Vstanite sužnji* (1976): Zbirka revolucionarnih pesmi narodov vsega sveta (ur. Milan Apih et al.). Ljubljana: Založba borec, str. 558 – za mešani zbor (a cappella ali/in s spremljavo ?).-
 13. Partizan in komandant M. Bračič (Trst/Italija, 16. 3. 1915 – Kočevje, 11. 12. 1943).

14. Prim. Kajuhovo beležnico

(orig. hrani Knjižnica Velenje).

15. Osnovna metrična verzna enota.

16. Rojen 13. 12. 1922 v Šoštanju.

Pohod XIV. divizije (1944) proti cerkvi sv. Fabijana in Boštjana v Polani.

17. V. Izbor pesmi-ob proslavi prekomorskih brigad v Ilirski Bistrici, 4. jul. 1965. Ljubljana (1965), str. 9-10 (GZ NUK Ljubljana) in izbor pesmi v. Partizanski pevski zbor Ljubljana (2014; arhiv, št. 157).

18. V. Partizanske pesmi za mešane zборе (1982), Ljubljana: ZKOS, str. 21.

Ob tabornem ognju (Mešani zbori; 2011). Ljubljana: GO ZZB NOV Slovenije, str. 76-77.

19. V. Mešani zbori. Slovenj Gradec (2006): Cerdonis, d. o. o., str. 38.

20. V. Pesmarica naših pesmi. Delavske, partizanske in brigadirske pesmi (1980). Ljubljana: CZ, str. 91-92.

21. V. Naša pesem. Zbirka revolucionarnih partizanskih in mladinskih pesmi (1982). Ljubljana: DZS, str. 28-29.

RAZMIŠLJANJA | Identiteta in odprtost

Martin Sušnik | Filozof

Klasično načelo identitete pravi, da je vsako bitje samemu sebi enako (A = A), t.s.p., da je vsako bitje to kar je (vrstna istost) in ta, ki je (številčna istost), in ne nekaj drugega ali kdo drug. Intimno je vezano na načelo neprotislovnosti, po katerem nobena stvar ne more hkrati in v istem oziru biti in ne biti. Prav tako, je identiteta temeljni kamen pojma razlike. A ne more ne biti A, zato tudi ne more biti B (ki je ne-A). To omogoča, da sta A in B različna. Če torej obstajajo identitete, obstajajo razlike.

Ob tem pa slišimo –zlasti dandanes v postmoderni družbi, v kateri je identiteta v očitni krizi– marsikatero ugovore, ne le teorične temveč predvsem »moralne« vrste: če biti A pomeni ne biti B, potem nastane med A in B neka neizogibna oddaljenost, menijo. B postane torej za A nekaj tujega, nekaj čudnega; na podlagi tega naj bi se A utrdil kot A ravno v ločitvi od B ali pa celo v neki zavrnitvi, odrekanju ali eventualnem nasprotovanju z B. Potemtakem, bi se na podlagi pojma identitete umestili na stezi, ki vodi k vrednotejnju lastnega (dobro je biti A) in doslednega razvrednotenja drugačnega-tujega (ni dobro biti B). Skratka, identiteta naj bi ovirala odprtost drugemu (drugačnemu) ali pa celo bila vzrok nasilja do njega. Obratno, devalvacija identitet naj bi izravnala pot k ne-nasprotovalnem razpoloženju do drugega-drugačnega, k dialogu, k odprtosti, ki omogoča razumevanje, sprejemanje, empatijo, solidarnost in spoštovanje (ali pa vsaj k bolj tolerantni držji). Ošibkanje identitet, ki so bile svoj čas »solidne« in močne, naj bi omogočalo premagati binarično misel (ki zavisi od načela neprotislovnosti) in nasilje, ki ji sledi (rasi-zem, patriarhat, ksenofobija, itd...).

Še več: zapustitev stare ontološke-esencialistične perspektive o identiteti, bi vodila k pripovedniški perspektivi (»nativizem«), ki, v kolikor gre za pripoved ali pripovedovanje, pojmuje identiteto kot tekst-besedilo in jo torej veže z ne-faktično hermeneutiko, se pravi z neko interpretativno perspektivo, ki že sama na sebi vsebuje odprtost nekemu drugemu, kateri naj bi ravno ta »tekst« moje identitete tolmačil. Pripovedovanje, in torej identiteta kot taka, postaneta socialna konstrukcija in naj bi tako pripomogla k premaganju individualistične zaprtosti.

Ta perspektiva, vsakič bolj razširjena v sodobni kulturni, pa vsebuje nekaj težav, ki si jih drzemo predlagati za razmišljanje. Prvič: oslabitev identitet, ki ga v imenu pluralizma nekateri zagovarjajo, zapelje ravno v nasprotno smer: brez identitet ni konsistence, brez konsistence pa zapademo v monizem, v držjo »splošnega bitja«, ki neizogibno razvrednoti pluralnost in vodi k homogeneizaciji. Brez identitet ni možna mnogoterost in brez te nima smisla govoriti o pluralizmu. Razveljavitev identitet v imenu harmoničnega sožitja, je torej očitno protislovno. Dejansko vodi k standardizaciji, t.s.p., k enolični monotoniji, ki je v bistvu harmoniji nasprotna.

To niso zgolj logična, ali kvečjemu metafizična abstraktna razmišljanja. Lahko opazimo kako se te misli v vsakdanji realnosti dejansko utelesijo. Pluralizem, ki sloni na ošibitvi identitet, vodi k enakovrednosti vsega, zato pa končno vodi v ničvrednost vsakega, tako pa onemogoča resnični dialog in pristno spoštovanje. Čeprav se razvrednotenje identitet izgovarja na spoštovanju do drugega, to spoštovanje dejansko uniči. Latinski respectus (spoštovanje) prihaja iz respicere (in ta iz re-specere, »gledati nazaj«, ponovno gleda-

ti, mnogokrat nameriti pozornost na nekaj, ne spregledati, se pravi, imeti do nečesa ali nekoga posebno upoštevanje). To pa je možno le pod nazorom, ki trdi notranjo (in torej ontološko, naravno) vrednoto ter konsistentno vsakogar; se pravi pod nazorom, ki brani identiteto, ne pa iz perspektive, ki bi identitete razvrednotila z namemom, da bi jih izenačila. Zato se je današnje »spoštovanje« omejilo le na »toleranco«, ki sloni na indiferentnosti, nikakor pa ni pristno spoštovanje, ki vsebuje zanimanje, pazljivost, pozornost. Seveda se da, v določenem smislu, govoriti o »aksiološki enakovrednosti« raznih identitet. Vendar ta zahteva spoštovanje do drugega ravno zaradi njegove identitete, ne pa zaradi njene oslabitve. Drugače bi zapadli v misel, da je enakovredno za A biti A ali B, se pravi, v neko vsegliharstvo, ki izniči razlike in ki, namesto da bi cenila A (kot A) in B (kot B), razvrednoti enega in drugega ter ju izenači v ničvrednosti (ki torej postane homogeneizantna). Tako se pojavi protislovnost sodobnih »odprtosti« in »toleranc« (v omenjenem smislu, kot brezbriznost), ki pa dejansko ne pospešujejo odprtosti do drugega, ne povzročajo večje bratske solidarnosti, temveč obratno: vodijo k izoliranju in zaprtosti.

Tudi subjektivna analiza nam pokaže, da oslabitev identitet ne pospešuje boljšega medsebojnega razumevanja. Komar pravi, da »najboljši način, da dosežemo in razumemo drugega in drugačnega je v tem, da smo trdno ukoreninjeni na svojem.« Nemeč bo lahko resnično razumel Francoza, ako bo res Nemeč, in starejša oseba bo lahko razumela mladino ako ne pozabi, da je dejansko starejša. Kakaj? Ker, kdor ni na svojem, ni nikjer (samo –stojimo– samo če smo na svojem). In kdor ni nikjer, ne more biti odprt ničemu,

torej ne more razumeti drugega. Drugi ne more »pritti noter«, ker mi sami nismo v nas. Odprtost pač vsebuje globino in predanost. Vendar globina ni možna, če človek ne sprejme drugega v globini lastnega jaza (za kar je potrebno, da človek biva v svoji intimnosti in je svoji identiteti zvest). Tudi prave predanosti (darovanje sebe drugemu) ne more biti če človek ni v sebi, ker tokrat ne more biti svoj gospodar in se torej ne more suvereno drugemu predati (nemo dat quod non habet). Le če stanujemo v sebi, če smo nameščeni v lastni notranjosti, če smo globoko zvesti samemu sebi, lahko pristno in globoko »gremo ven« na neodtujen način.

Globoki odnosi so torej možni le med globinami, in globina je možna le v resnični prisotnosti človeka v samemu sebi, to se pravi, v zvestobi do lastne identitete, ki je pogoj za prisotnost drugemu. Sprejemanje tega kar je moje, ne pa izbrisanje lastnih značilnosti, je tisto kar omogoča sprejemanje drugega. Brez te avtentičnosti ni globokega notranjega življenja, ki je pogoj za globoke odnose in torej tudi za resno socialno življenje. Jaz ne morem biti s teboj, če nisem resnično jaz. Če sem sam zase maska, so tudi moji odnosi le maškarade.

V podruženju človek ne raste in ne more postati popolnejše svoj gospod. Prav tako pa ne more vzpostaviti globok odnos z drugimi. Le če smo resnično umeščeni na svojem je možen pristni dialog z drugim. Drugače pa zapademo zgolj v brezbrizno nevtikavanje (ki ga napačno pojmuje kot »spoštovanje«), v koncesije, v trgovska pogajanja in medsebojne instrumentalne uporabe, če že ne kar v zmešnjavo in promiskuiteto, ki nimajo s praviim dialogom in spoštovanjem do drugega nobene resnične zveze.

KOLEDAR

9. septembra

Obletnica Prešernove šole

10. septembra

Mladinski dan v Našem domu
San Justo

23. septembra

Slomškova proslava v Slovenski hiši

24. septembra

Mladinski dan v Slovenski vasi

8. oktobra

Obletnica v Našem domu San Justo

29. oktobra

SLOVENSKI DAN v Slomškovem domu

OSEBNE NOVICE

DIPLOMA

Na Universidad Nacional de Tres de Febrero (UNTREF) je diplomirala Milena Petkovšek in postala »Licenciada en Administracion de Empresas«. Čestitamo in ji zelimo mnogo uspeha!

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

ODVETNIK

Zdravnik, arhitekt in odvetnik so razpravljali o tem, kateri je bil prvi poklic na svetu. Zdravnik je trdil, da je bil Bog najprej zdravnik, saj je šesti dan iz Adamovega rebra ustvaril Evo. Arhitekt se ni strinjal in trdil, da je bil Bog najprej arhitekt, češ, da je moral najprej načrtovati in potem iz kaosa ustvariti vesolje. Odvetnik je prekinil debato in rekel: »Kdo pa mislite, da je ustvaril kaos?«

29. avgusta se v Argentini praznuje »dan odvetnikov« v spomin Juana Bautiste Alberdija, ki se je rodil ta dan leta 1810. Alberdi je bil pravnik, ekonomist, poslanec, pisatelj in intelektualni avtor prve argentinske ustave iz leta 1853.

O odvetnikih kroži ogromno število vicev, dejstvo pa je, da vsak od nas v vsakdanjem življenju potrebuje odvetnika. Dobri odvetniki se odlikujejo po odličnem strokovnem

znanju, ki temelji na spoštovanju. «Nasprotno stranke spoštujemo in prepričamo, ne premagamo» piše na spletni strani Odvetniške zbornice Slovenije.

Iz te skromne rubrike čestitamo vsem odvetnikom, predvsem pa naši dragi urednici!

O odvetnikih nam govori tudi mnogo pregovorov:

- **Dober odvetnik je slab sosed.** (francoski pregovor)
- **Odvetnik je oseba, ki napiše 10.000-besedni dokument in ga imenuje »povzetek«.** (Franz Kafka, češko-avstrijski pisatelj judovskega rodu)
- **Ljubite svojega odvetnika: on je edini, ki vas lahko brani, ne da bi vam verjel.** (grafitti)
- **Če se pravdata dva – izgubita oba, dobi pa samo advokat.** (slovenski pregovor)
- **Če bi ne bilo slabih ljudi, zagotovo ne bi bilo dobrih advokatov.**

(Charles Dickens, angleški pisatelj)

• **Le slikarji in odvetniki lahko spremenijo belo v črno.**

(francoski pregovor)

• **Odvetnik brez knjig je kot delavec brez orodja.**

(Thomas Jefferson, ameriški politik in predsednik, politični filozof, agronom, vrtnar, arhitekt, etimolog, matematik, palaeontolog, pisatelj, odvetnik, izumitelj in violinist)

• **Nočem, da mi odvetnik pove, česa ne smem. Plačam mu, da mi pove, kako naj dosežem, kar želim.**

(J. P. Morgan, ameriški poslovnež in bankir)

• **Kogar sodnik sodi, mora imeti Boga za advokata.** (nemški pregovor)• **Sodila me bo zgodovina. Imam pa najboljšega odvetnika: pozabo.**

(Roberto Fontanarrosa, argentinski karikaturist, stripar in pisatelj)

Izbral: Jože Jan

Sobota, 23. septembra 2023

Slovenska hiša | Ramón Falcón 4158

Šolska proslava v čast
bl.škofu Antonu Martinu Slomškuob 9.30 sveta maša za vse žive in pokojne učitelje
nato igra: “ PETER PAN ”(Po istoimenski igri M. Barrieja)
v izvedbi Prešernove šoleRežija: Dani Kocmur, Rotija Grbec, Mariana Petkovšek
Vsi lepo vabljeni!Vstopnina: Za otroke \$ 1000.-
Za odrasle \$ 1500.-SEMINAR ZA
UČITELJE

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje RS bosta v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo v letu 2024 v Sloveniji ponovno pripravila in financirala strokovno izpopolnjevanje za učiteljice in učitelje šol slovenščine in drugih predmetov v slovenščini iz čezoceanskih držav.

Seminar bo predvidoma potekal od 21. do 28. januarja 2024. Rok za prijavo je 15. september 2023.

Od udeležencev seminarja se pričakuje, da bodo po zaključku seminarja poučevali v šoli ali na tečaju še najmanj dve leti oz. aktivno delovali v slovenskem združenju. Prav tako se pričakuje njihova aktivna udeležba ves čas seminarja. Izbranim udeležencem bo organizator kril 90 % cene letalske vozovnice v ekonomskem razredu ter nastanitev in druge stroške povezane s seminarjem v Sloveniji.

Za prijavo je potrebno poslati na elektronski naslov urad.slovenci@gov.si izpolnjen in podpisan obrazec.

52. literarni natečaj revije Mladika

Revija Mladika razpisuje 52. nagradni literarni natečaj za izvirno še neobjavljeno (ne v tiskanih izdajah ne na družbenih omrežjih) kratko zgodbo ali ciklus pesmi v izvirnem slovenskem jeziku. Na razpolago so sledeče denarne nagrade:

	Proza
prva nagrada	600 €
druga nagrada	400 €
tretja nagrada	300 €

	Poezija
prva nagrada	400 €
druga nagrada	300 €
tretja nagrada	200 €

Rokopise je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih (format A4) na naslov **MLADIKA, Ulica Donizetti 3, 34133 TRST**, do 31. OKTOBRA 2023. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom ali šifro. Teksti v prozi naj ne presegajo deset tipkanih strani (oziroma 25.000 znakov, Times New Roman ali Arial, 12 pt), ciklus poezije pa naj predstavlja samo izbor najboljših pesmi (največ deset).

Tekste in gesla lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov: redakcija@mladika.com. V eni priponki naj bo prispevek z geslom (v primeru več pesmi naj bodo vse pesmi v isti priponki), v drugi priponki pa osebni podatki.

Mnenje ocenjevalne komisije, ki jo določi odbor Mladike, je dokončno. Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivališče, bo razglašen ob Prešernovem dnevu na javni prireditvi in v medijih. Nagrajena dela bodo objavljena v reviji Mladika leta 2024. Objavljena bodo lahko tudi nenagrajena dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerna za objavo. Objava v reviji ne bo honorirana.

MLADIKA

Svobodno Slovenijo podpirajo

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

BAJDA s.r.l.

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Priloga s slikami

PRAZNOVANJE OTROŠKEGA DNE V SLOMŠKOVI ŠOLI

MLADINSKI DAN V SAN MARTINU

MISIJON ELDORADO 2023

MENDOŠKI NAGELJNI V SLOVENSKEM DOMU TRIGLAV, ROSARIO

ZABAVA V NAŠEM DOMU

